

ΑΡΧΑΔΙΟΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ἐν Κρήτῃ ἔτησ. προπληρωτέα
Ἐκτός τῆς Κρήτης
Δι' ἕκαστον πύλλον καταχωρίσεως

Φρ. 10
15
Γρ. 1

Πατρός τε καὶ Μητρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων
τιμιωτέρον ἐστὶν ἢ Πατρίς, καὶ σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον.
(Πλάτων).

Ἐκδίδεται ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος.

Πᾶσα αἴτησις δημοσιεύσεως ἀπευθυντέα πρὸς τὸ Τυπογραφεῖον ἐλευθέρᾳ ταχυδρομικῷ τέλει.
Τιμὴ ἑκάστου φύλλου γρ. 1

Ἰδιοκτήτης καὶ ὑπεύθυνος συντάκτης
ΣΤ. ΕΜΜ. ΚΑΛΑΙΤΖΑΚΗΣ.

Μετὰ τὰς διαδηλώσεις τὰς γενομένας κατὰ τοῦ διορισμοῦ τῆς Α. Ἐξ. τοῦ Σάββα Πασσᾶ καὶ τὴν ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας ἀποχώρησιν πάντων τῶν Χριστιανῶν ὑπαλλήλων, πᾶσα, ἐνεργετικὴ περιωρίσθη ἐν τῇ Βουλῇ.

Τῆ 26 λήξαντος Μαΐου ὁ ἡμέτερος ἀνταποκριτὴς ἔγραψεν ἡμῖν ἐκ Χανίων τάδε: «Ἐἶνε πλέον ἢ βέβαιον ὅτι ἡ Πύλη θὰ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ Σάββα Πασσᾶ. Οἱ Πρόξενοι ἔχουσιν ὀδηγίαν νὰ ὑποστηρίξωσι τὴν ἀπόφασιν ταύτην καὶ ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα ὠμίλησαν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῆς Βουλῆς ἥτις μετέβη χθὲς εἰς τὰ Πρόξενα. Ἰδίως δ' αἱ πρεσβείαι Γαλλίας, Ἰταλίας καὶ Αὐστρίας ὑπεστήριξαν καὶ ὑποστηρίζουσιν αὐτὴν ἐκθύμως ἐν Κων. πόλει. Ὁ Σάββας Πασσᾶς χθὲς Μ. Μ. μετέβη εἰς Χαλέπαν πρὸς ἀντιπρίσκαψιν τῶν Προξένων. Αἱ ἐπισκέψεις δὲν περιωρίσθησαν εἰς ἀπλὴν ἐθιμοτυπίαν, ἀλλ' εἰς ἕκαστον πρόξενον ἀνέπτυξε πλήρως τὸ πρόγραμμά του καὶ διεβεβαίωσεν ὅτι οὐ μόνον οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον θὰ θελήσῃ νὰ ἐλαττώσῃ τὰ προνόμια τοῦ τόπου, ἀλλὰ καὶ θὰ ἐργασθῇ ἐφ' ὅσον τῶ εἶνε δυνατόν πρὸς αὐξάνσιν αὐτῶν. Οἱ πρόξενοι ἐξακολουθοῦσι προσπαθοῦντες παντὶ σθένει νὰ συμβιβῶσιν τὰ πράγματα καὶ ἐξέρωσι τρόπον ὑποδοχῆναι τὴν ὑποχώρησιν τῆς Βουλῆς ἄνευ προσβολῆς. Ὁ Ἕλληνας Πρόξενος τοῦ ὁποίου ἡ ἀνάκλησις λέγεται ἀνασταλείσα, προσεκάλεσε σήμερον τρεῖς βουλευτὰς ἐξ ἐκείνων, οἵτινες εἶνε εἰς θέσιν, νὰ ἐνοήσωσι εἰς τὴν ἀληθῆ κατάστασιν τοῦ τόπου, καὶ εἶπεν εἰς αὐτοὺς ὅτι ταραχαὶ δὲν συμφέρουσιν εἰς τὴν Κρήτην καὶ ὅτι ἐξ ὅσων ἠνόησεν ὁ Σάββας Πασσᾶς εἶνε διατεθειμένος νὰ ἐνεργήσῃ τὴν παραδοχὴν ἐνός ἢ καὶ πλείοτέρων ἐκ τῶν τριῶν ζητημάτων, ἥτοι ἀναδιοργανώσεως τοῦ Γεν. Διοικ. Συμβουλίου, οικονομικῆς ανεξαρτησίας καὶ διορισμοῦ ὑπαλλήλων ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ. Ἀύριον ὁ κ. Πρόξενος θὰ λάβῃ συνέντευξιν μετὰ τοῦ Σάββα Πασσᾶ. Πολλοὶ τῶν βουλευτῶν ἤρχισαν νὰ σκέπτονται τὰς συνεπειὰς ταραχῶν, οὕτω δ' ἡ κατάστασις φαίνεται βελτιωθείσα ἐνεκα τῆς μεσολαβήσεως τοῦ Ἕλληνος Προξένου.»

Τῆ δὲ 27ῃ ἀνεκοίνωσεν ἡμῖν ὁ ἡμέτερος ἀνταποκριτὴς τὰς ἐξῆς πληροφορίες:

«Τινὲς τῶν βουλευτῶν ἀπήτησαν σήμερον ὀπως μετὰ τοῦ κ. Δρακοπούλου συνεργασθῇ καὶ ὁ κ. Σάνδουθ εἰς τὴν περὶ συμβιβασμοῦ μεσολάβησιν. Μανθάνω ὅτι ὁ κ. Σάνδουθ θὰ δεχθῇ τὴν μεσολάβησιν. Σήμερον ὁ Γεν. Διοικητὴς ἀντικατέστησεν τινὰς τῶν ἀποχωρησάντων Χριστιανῶν χωροφυλάκων διὰ μουσουλμάνων, διότι ἡ πόλις εἶχε μείνει σχεδὸν ἄνευ χωροφυλακῆς. καθ' ὅσον οἱ πλείστοι ἦσαν χριστιανοὶ καὶ ἀπεσύρθησαν.»

Δι' ἐπιστολῆς τοῦ δὲ φερούσης χρονολογίαν 29 Μαΐου, τὰ ἐπόμενα:

«Ὁ Ἄγγλος πρόξενος ἐδέχθη τὴν μεσολάβησιν. Μετέβη χθὲς εἰς τὸ Διοικητήριον καὶ ὠμίλησεν διὰ μακρῶν μετὰ τοῦ Σάββα Πασσᾶ, ἐκ τῆς ἀπαντήσεως τοῦ ὁποίου ἔμεινε εἰς τὴν Βουλὴν τὴν σύστασιν πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς ἥτις νὰ διαπραγματευθῇ μετὰ τοῦ Διοικητοῦ τὸν συμβιβασμόν. Ὁ Σάββας Πασσᾶς εἶπεν εἰς τὸν Ἄγγλον Πρόξενον: «ὡς συστήσωσιν ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν μάλλον ἀ' διαλλάκτικῶν ἔχθρων μου, ἥτις νὰ συζητήσῃ μετ'

ἐμοῦ, καὶ ὃν τὰ λεγόμενά μου συμφέρουσιν εἰς τὸν τόπον ὡς γίνωσι δεκτά, ἄλλως δὲ μὴ ἀκουσθῶσιν» «Κατ' ἐπισήμους ἐκ Κων. πόλεως πληροφορίας ὁ διορισμὸς τοῦ Βογορίδου Πασσᾶ ἦτο γεγονός τετελεσμένον, ἀλλ' ἐνεκα τῆς ἐπιμείνῃ τῆς Βουλῆς εἰς τὴν ἐξάφαισιν, ὁ Σαὶτ Πασσᾶς ἐπέμεινε μέχρι παραίτησεως εἰς τὸν διορισμὸν τοῦ Σάββα Πασσᾶ.

«Ἡ Βουλὴ ἀπεφάσισε τὸν σχηματισμὸν ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ προέδρου κ. Μητσοτάκη καὶ 20 μελῶν, ἐνός ἐξ ἐκάστης ἐπαρχίας καὶ πόλεως, καὶ ἐγκαθισταμένης εἰς Πουτσουναρία τὴν δευτέραν ἐν περιπτώσει μὴ ἀναχωρήσεως τοῦ Σάββα Πασσᾶ. Τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἀνακοινῶσι σήμερον διὰ πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς εἰς τὰ Πρόξενα, μετὰ τὴν ἐλπίδα, ὡς τινες τῶν βουλευτῶν λέγουσιν, μεγαλειτέρας ἐνεργείας τῶν Προξένων πρὸς συμβιβασμόν. Οἱ Πρόξενοι ἀναμένοντες τὴν ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς ἀνεχώρησαν οἱ πλείστοι, ἐν ὅς καὶ ὁ κ. Σάνδουθ μετὰ μεγάλης δυσαρσεκείας ἄμα ὡς ἔμαθον ἐξωδίκως τὴν ἀπόφασιν ταύτην. Χθὲς συνεκροτήθη Προξενικὸν συμβούλιον, τὸ ὁποῖον ἀπεφάνθη ὅτι ὁ διορισμὸς τοῦ Γεν. Διοικητοῦ δὲν εἶνε ζήτημα διὰ νὰ προκαλέσῃ ταραχάς.»

Τῆ πρωτῆ τῆς Πέμπτης ἐτηχεγραφήθη ἡμῖν ὅτι ἐλήφθη ἀπόφασιν ἐν τῇ Βουλῇ ὅπως, ἐὰν οἱ Πρόξενοι δὲν ἐγγυηθῶσι καλὴν διοίκησιν Διοικητοῦ, ἐξέλθῃ ἡ αἰκισαμελής ἐπιτροπὴ εἰς Πουτσουναρία: ὅτι οἱ Πρόξενοι κατόπιν ἔλαβον συνέντευξιν μετὰ τοῦ Διοικητοῦ ὅτι ὁ Ἕλληνας Πρόξενος κ. Δρακόπουλος ἐργάζετο ὑπὲρ συμβιβασμοῦ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ὁποίου ὑπισχνεῖτο ἡ καλὴ θέλησις τοῦ Διοικητοῦ ἀνομολογουμένη ὑπὸ πάντων τῶν Προξένων.

Ἔτερον δὲ τηλεγράφημα τῆ ἐσπέρας ἀνήγγειλεν ἡμῖν ὅτι μεγάλη πλειονοψηφία βουλευτῶν παρεδέξατο πρότασιν προξένων διευκολύνουσαν τὸν συμβιβασμόν, θεωρούμενον σχεδὸν τετελεσμένον.

Τελευταῖον δὲ τηλεγράφημα χθὲς Μ. Μ. ἀνήγγειλεν ὅτι τῆ μεσολάβησιν τῶν Προξένων ἐλύθη τὸ ζήτημα ὡς ἐξῆς: Ἐνώπιον Προξενικοῦ σώματος καὶ Χριστιανῶν βουλευτῶν ὁ Γενικὸς Διοικητὴς ὑποχρηστέαται ὅτι θέλει διοικήσῃ τὸν τόπον συμφώνως τοῖς κεκτημένοις προνομίοις καὶ ἄνευ καταπίσεως μετὰ τοῦτο ἐνεργητικῆς συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς προεδρεύοντος τοῦ Σάββα Πασσᾶ θέλει ἀποφασισθῇ ὅτι ἐν τῇ περιπτώσει ἀπλῆ πλειοψηφία ὑποστηρίξῃ κατηγορίαν βασιζομένην ἐπὶ πραγματικῶν παρανομιῶν ἢ καταπίσεων αὐτοῦ ὁ Διοικητὴς θέλει ἀποχωρεῖ τῆς ὑπηρεσίας ἢ δὲ Πύλη ἀρ' οὐ νομίμως ἐξακριβώσῃ τὰ γεγονότα ἔθελαι ἀνακαλεῖ αὐτόν. Ταῦτα ἐκτελεσθήσονται μέχρι τῆς Κυριακῆς, κατόπιν δὲ θέλουσι προσκληθῆν οἱ ὑπάλληλοι νὰ ἀναλάβωσι τὰ καθήκοντά των. Ζητηθήσεται ὀκταήμερος παράτασις τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς.

— Περὶ ἐπιποδίου τινος σοβαροῦ συμβάντος ἐν Ἡρακλείῳ τῆ προπαραβούσῃ Κυριακῇ, ἐπετίει τῶν γενεθλίων τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου γράφει ἡ «Νέα Ἑβδομάς» τὰ ἐπόμενα:

Τὴν παρεβούσταν Κυριακῇ ἐπέτειον τῶν γενεθλίων τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου, ἐγένετο ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Διοικητηρίου ἡ συνήθης τελετὴ, εἰς ἣν παρήταν ἡ Α. Σ. ὁ Μη-

τροπολίτης Κρήτης, ὁ Διοικητὴς Ἡρακλείου, ὁ στρατιωτικὸς Διοικητὴς, πάντες σχεδὸν οἱ ὑπάλληλοι τῆς Διοικήσεως καὶ πλείστοι πολῖται χριστιανοὶ καὶ θωμανοὶ. Ἀλλὰ δυστυχῶς καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἐδόθη ἀφορμὴ νὰ γνωρίσωμεν ὑπὸ τίνων αἰσθημάτων ἐμπνέονται οἱ θωμανοὶ συμπολίται ὡς πρὸς τὴν μετὰ τῶν χριστιανῶν συμβίωσιν καὶ πόσον ἐνοῖ τούτων τυφλοῦμενοι ὑπὸ τοῦ φανατισμοῦ ἀφίονται νὰ παρασύρῶνται εἰς διαβήματα αἰκτρά καὶ ὅπως ἀπονενομημένα.

Ὁ Χόντζας ὁ ἀπαγγεῖλας τὴν συνεπισημένην εὐχὴν ὑπὲρ μακροδιότητος κλπ. τοῦ Σουλτάνου, ἐξ ὑπερβάλλοντος ὠθοῦμενος ζήλου καὶ ἐνθουσιασμοῦ ὑπὲρ μόνον τῶν ὀπαδῶν τοῦ Προφήτου, ἐνόμισεν τὴν περιστάσιν κατάλληλην νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν ἐξ ὕψους ἀρωγὴν ὅπως ἐξοτηθῶσιν ἅπαντες οἱ ἀπίστοι Χριστιανοὶ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. Καὶ δὴ καὶ ἐν τῷ μέτῳ τοῦ πλήθους νύχθη κατανακτικώτατα τὴν καταστροφὴν πάντων ἡμῶν, παρόντων, ὡς εἶπουμεν, τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ χριστιανικοῦ θρησκείματος καὶ πλήθους ἄλλων χριστιανῶν, καὶ τὸ χεῖριστον ἐπιβουόντων καλῆ τῆ πίστει, καθόσον ἡ εὐχὴ ἀπηγγέλλετο ἀραβιστί, τὸ Ἄμην εἰς ἐκάστην στάσιν τοῦ πιστοῦ Χόντζα.

Τὴν κατὰ τῶν χριστιανῶν ταύτην ὕβριν, οὕτως ἀνακιδῶς γενομένην, οἱ παρευρεθέντες χριστιανοὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐνοήσωσιν, ἤκουσαν ὅμως καὶ ἠνόησαν αὐτὴν οἱ θωμανοὶ, ἐν οἷς οἱ δύο Διοικηταὶ Ἡρακλείου, ὁ πολιτικὸς καὶ ὁ στρατιωτικὸς, ὁ Βίσαγγελεὺς καὶ πολλοὶ ἄλλοι πρόκριτοι. Ἐν τούτοις ἠέχησαν οὗτοι τὸ πάγχυμα, καὶ θὰ ἐπέτρεπον ἴτως νὰ ἀποσιωπηθῇ ἐντελῶς, ἀν μὴ ἠνάγκαζεν αὐτοὺς νὰ σκεθῶσι καλλίτερον ὁ φόβος μὴ ἀνακαλυθῇ κατόπιν καὶ ἐνοχοποιηθῶσι. Τούτου ἐνεκα τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ὁ Βίσαγγελεὺς Ἡρακλείου Σαλῆ φουὰτ ἐφένθη, ἐκ συνενοήσεως μετὰ τοῦ Διοικητοῦ, ἐξέδωκεν ἐνταλμα συλλήψεως κατὰ τοῦ Χόντζα, ὅστις συνελήφθη ἀμέσως καὶ ἐκρηκθῆ. Διαδοθέντος ὅμως τοῦ πράγματος ἀνὰ τὴν πόλιν, παρήγαγεν ὡς εἶδος παρὰ τοῖς χριστιανοῖς τὴν χεῖριστον αἰσθησιν, ἤξαντο ἀμέσως νὰ συναθροίζωνται ἐν τῇ Μητροπόλει, διαμαρτυρούμενοι καὶ ζητούντες ἰκανοποίησιν διὰ τὴν προσβολὴν. Προσῆλθε δ' ἐν τῇ Μητροπόλει καὶ ὁ Διοικητὴς καὶ ἐξέπραξε τὴν λύπην τοῦ διὰ τὸ γεγονός, ἐβεβαίωσε δὲ ὅτι θέλει ἐιδικῶς τὴν παραδειγματικὴν τιμωρίαν τοῦ ὕβριστοῦ, εἰς τὴν γενομένην δ' αὐτῷ παρατήρησιν, διατὶ δὲν διέκοψεν ἀμέσως τοῦτο ἐν τῇ ἀπαγγελίᾳ τῶν ὕβρων, ἀπῆλθινε δικαιολογούμενος ὅτι δὲν ἐθεώρει τοῦτο φρόνιμον ὅπως μὴ ἐπέλθῃ ὄχλη γωγία καὶ σύγχυσις εἰς τὸ πλῆθος. Τὸ συνέλθον πλῆθος, ὑπὲρ τοὺς πεντακοσίους, ἐτηλεγράφησε κατόπιν πρὸς τὴν Γ. Συνέλευσιν ἐκθέτον τὰ ἰγενομένα καὶ ἀναθέτον αὐτῇ τὴν φροντίδα νὰ ζητήσῃ τὴν πρόπουσαν ἰκανοποίησιν.

Ὅπως δὴποτε ἡ στάσις τοῦ Διοικητοῦ καὶ τῶν ἄλλων παρευρεθέντων ἀνωτέρων θωμανῶν ὑπαλλήλων νὰ ἀνεχωρηθῶν ἐν ἐπιστήμῳ τελετῇ νὰ ὑβρίζηται δημοσίως θρησκείμα ὑπὸ τοῦ Κράτους ἀνεγνωρισμένον καὶ δὴ καὶ ἐν Κρήτῃ ὅπου οἱ Χριστιανοὶ θεωροῦνται ἀπολαύοντες πολλῶν προνομίων, δυσκόλως δύναται νὰ δικαιολογηθῇ, διότι καὶ ἂν, ὡς διετίετο ὁ Διοικητὴς, δὲν ἔκοινε καλὸν νὰ διακόψῃ τὸν Χόντζαν, οὐδαὶ ὅμως, λόγος τὸν ἠμποδίζε μετὰ τὴν ἀπαγγελίαν νὰ τὸν θέσῃ ἡμέτως ὑπὸ κράτην καὶ οὐχὶ νὰ ἀδιαφορήσῃ ἐπ' ἐλπίδι βεβαίως ἀποσιωπήσεως τοῦ γεγονότος.

Κύριε Συντάκτα τοῦ Ἀρχαδίου
Ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς χωρίῳ Θρόνα ἐγεννήθη παιδίον ἄρρεν τοῦ Ὀθωμανοῦ Μεχμέτ τεκιράκη, τέρας μὲ κεφαλὴν στεσομένην παντὸς τοῦ ὄστεώδους μέρους, ὅπερ συνήθως καλύπτεται ὑπὸ τῶν τριχῶν, ἔχουσαν δὲ πλῆρη τὸν ἐγκέφαλον μετὰ τῆς παρεγκεφαλίδος ἐξωγκωμένους μόνον περισσότερο ἔχοντα τοὺς λοβούς, καλιπτομένους, δὲ ὑπὸ τοῦ συνήθους καλυμματος καὶ φαννομένους ἔξωθεν. Τὸ τέρας ζῆ. Ταῦτα δημοσιεύσατε ἔγραψα δὲ καὶ εἰς τὴν Διοικητικὴν ἐνα ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα.
Δέξασθε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεώς μου.
Ἐν Μέρωνι τῆ 24ῃ Μαΐου 1885.
Ὁ Διευθυντὸς Μέρωνος.

Δ. ΚΑΤΖΙΑΚΗΣ.